

Huvudman

Linköpings kommun
utbildningsforvaltningen@utb.linkoping.se

Beslut

Datum 2025-02-14

Dnr SI 2024:8041

Sida 1 (26)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Ljungsbro skola 7–9 i Linköpings kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Linköpings kommun att senast **den 14 maj 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisningen bedrivs under ledning av lärare, anställning av lärare, extra studietid, frånvaro, särskilt stöd samt förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Linköpings kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Linköpings kommun ska vidta följande åtgärder

Undervisningen bedrivs under ledning av lärare

1. Se till att undervisningen för elever med beslut om enskild undervisning bedrivs av personer som är anställda som lärare. Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder ska innefatta uppgift om vilka lärare som ansvarar för undervisningen för elever med beslut om enskild undervisning, anställningsavtal för berörda lärare samt underlag som styrker lärarnas legitimation och behörighet alternativt, om någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga, lärarens erfarenhet och utbildning. Huvudmannen ska även redogöra för skälen till att huvudmannen bedömt att en undantagsregel varit tillämplig för de lärare som bedriver undervisning med stöd av en sådan undantagsregel. (1 kap. 3 § och 2 kap. 10, 13, 15, 18–21 §§ skollagen)

Anställning av lärare

2. Se till att upphöra med att utan tidsbegränsning anställa lärare som saknar lärarlegitimation i fall då undantagsbestämmelserna i 2 kap. 20 § skollagen inte är tillämpliga. För varje tillsvidareanställning av

lärare som görs på skolan under perioden **14 februari 2025 till 7 maj 2025** ska huvudmannen inkomma med anställningsbevis samt lärarlegitimation. (2 kap. 20 §§ skollagen)

Extra studietid

3. Se till att samtliga elever i årskurs 7–9 erbjuds att delta i undervisning i form av extra studietid, som omfattar minst två timmar per vecka och anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. (10 kap. 5 a § skollagen)

Frånvaro

4. Se till att vid minst ett tillfälle före **den 14 mars 2025** informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav kring utredning vid upprepad eller längre frånvaro. I det ingår också att rektorn ska förtydliga för lärarna och elevhälsan vem eller vilka som ansvarar för att uppmärksamma elever med sådan frånvaro. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § andra stycket och 7 kap. 19 a § skollagen)
5. Se till att rektorn tillsammans med lärare och annan personal senast **den 14 mars 2025** uppmärksammar vilka av skolans elever som har upprepad eller längre frånvaro, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro. En förteckning över dessa elever ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (7 kap. 19 a § skollagen)
6. För varje uppmärksammad elev med upprepad eller längre frånvaro ska rektorn se till att det skyndsamt startas en utredning om orsakerna till frånvaron om det inte är obehövt, och vid behov även en utredning om särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera när utredningar startats och slutförts för respektive elev under perioden **14 februari 2025 till 7 maj 2025**. Om en frånvaroutredning i vissa fall bedömts som obehövlig och därmed inte genomförts ska det av huvudmannens redovisning framgå skälen till detta för varje fall. Dokumentation, inklusive de utredningar som färdigställts, ska ges in till Skolinspektionen i och med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (7 kap. 19 a § skollagen)
7. Se till att rektorn, när en utredning om en elevs frånvaro har inletts, snarast anmäler frånvaron till huvudmannen. Rektorn ska, för respektive elev vars frånvaro utreds, dokumentera när frånvaron har anmälts till huvudmannen. Huvudmannen ska inkomma med

denna dokumentation i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder. (7 kap. 19 a § skollagen)

Särskilt stöd

8. Se till att vid minst ett tillfälle före **den 14 mars 2025** informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav kring när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § andra stycket och 3 kap. 7 § skollagen)
9. Se till att rektorn senast **den 14 mars 2025** tillsammans med samtliga lärare som bedriver och därmed ansvarar för undervisningen, identifierar och dokumenterar vilka elever som, trots extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, befars inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)
10. Se till att rektorn för varje elev som identifieras i samband med åtgärd 9 ovan, samt för varje elev som därutöver anmäls kunna vara i behov av särskilt stöd, skyndsamt startar en utredning om respektive elevs behov av särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)
11. Se till att fatta beslut om åtgärdsprogram för elever som har beslut om enskild undervisning. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9 § skollagen)
12. Se till att beslut om anpassad studiegång fattas och motiveras utifrån varje enskild elevs behov. Besluten ska utformas så att eleverna så långt det är möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Av besluten ska det framgå de avvikelser som görs från den timplan, de ämnen och mål som gäller för utbildningen samt motivering för dessa avvikelser. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med samtliga beslut om anpassad studiegång (avidentifierade) som är

fattade under perioden **14 februari 2025 till 7 maj 2025**. (3 kap. 12 § och 29 kap. 10§ skollagen)

Förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet

13. Se till att vid minst ett tillfälle innan **den 14 mars 2025** klargöra skyldigheten för all skolpersonal att vid kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling göra en anmälan till rektorn. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § andra stycket samt 6 kap. 5 och 10 §§ skollagen)
14. Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som gjorts under perioden **14 februari 2025 till 7 maj 2025**. Huvudmannen ska även inkomma med fem kränkingsanmälningar om sådana gjorts. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen och Läroplanen för grundskolan, förskoleklass och fritidshem (Lgr22), 2.1 Normer och värden och 2.8 Rektorns ansvar)
15. Huvudmannen ska följa upp och analysera de förutsättningar och behov som skolenheten har när det gäller att bedriva ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet. Med förutsättningar avses här styrning och ledning, personella och ekonomiska resurser samt personalens kompetens. Huvudmannen ska utifrån uppföljningen och analysen bedöma om skolenheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra sitt uppdrag när det gäller trygghet. Arbetet ska genomföras under medverkan av lärare, mentorer och elevhälsans personal. Huvudmannen ska inkomma med en redogörelse för uppföljningen och vad den visat, analysen och bedömningen i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 §, 4 kap. 3 § och 5 kap. 3 § andra stycket skollagen)
16. Huvudmannen ska inkomma med en redogörelse för de eventuella åtgärder som har genomförts under vårterminen 2025 samt de eventuella åtgärder som planeras att genomföras under nästa läsår, utifrån analysen under åtgärd 15, vid skolenheten i det förebyggande arbetet för att skapa trygghet i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder. (5 kap. 3 § andra stycket skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisning av behöriga och legitimerade lärare samt upprättandet av individuella studieplaner för nyanlända elever som tagits emot på högstadiet.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinpektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:8041) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2024 inlett en tillsyn av Ljungsbro skola 7–9 i Linköpings kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Ljungsbro skola 7–9 följer gällande bestämmelser om att undervisningen bedrivs under ledning av lärare, undervisning bedrivs av behöriga och legitimerade lärare, anställning av lärare, extra studietid, upprättandet av individuella studieplaner för nyanlända elever som tagits emot på högstadiet, frånvaro, särskilt stöd samt förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, heltidsmentor, personal i elevhälsan, rektorn och huvudmannen samt genom lektionsobservationer mellan den 16 och 17 januari 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat en sammanställning över samtliga frånvaroutredningar från innevarande och föregående läsår samt information om och när frånvaron har anmälts till huvudmannen, aktuella beslut och aktuella åtgärdsprogram för de elever som har beslut om anpassad studiegång, enskild undervisning och/eller särskild undervisningsgrupp samt kopia på en personals anställningsbevis. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av

skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisningen bedrivs under ledning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av informationsinhämtningen inför Skolinspektionens tillsynsbesök framgår att undervisningen för en elev med beslut om enskild undervisning bedrivs av en person som är anställd som resurspedagog.

Av intervjuer med lärarna och rektorn framgår att planeringen av undervisning sker av två behöriga och legitimerade lärare men att dessa lärare aldrig träffar eleven. Det är endast resurspedagogen som träffar eleven i undervisningen. Av intervjuerna framgår vidare att syftet med arbetet gällande den enskilda eleven också är att bygga en relation med eleven då eleven under lång tid inte alls varit i skolan.

Rättslig reglering

Av skollagen definieras undervisning som processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden. (1 kap. 3 § skollagen)

Av skollagen framgår även att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar. (2 kap. 10 § skollagen)

Enligt skollagen ansvarar en legitimerad lärare för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Om det inte finns någon legitimerad och behörig lärare att tillgå inom huvudmannens organisation eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får som huvudregel bedriva undervisning under högst ett år i sänder och om en sådan lärare ska

användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader ska huvudmannen först fatta beslut om detta. Som huvudregel får endast den som har legitimation anställas som lärare inom skolväsendet utan tidsbegränsning. (2 kap. 13, 15 och 18–21 §§ skollagen)

I förarbeten till skollagen framgår att utgångspunkten för att en aktivitet ska klassas som undervisning är att en lärare måste ha det övergripande ansvaret för det som ska göras. (prop. 2009/10:165 s. 633)

I förarbeten till skollagen anges vidare att legitimerade lärare har ett individuellt ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver och ska kunna ställas till svars vid eventuella brister i den professionella yrkesutövningen. Lärare som inte omfattas av denna paragraf har självfallet också ett ansvar för att bedriva en så bra undervisning som möjligt, men i dessa fall är det rektorn som ytterst är ansvarig. (prop. 2010/11:20 s. 82)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen för en elev med beslut om enskild undervisning inte bedrivs under ledning av lärare i skollagens mening. Utredningen visar att den person som i praktiken ansvarar för undervisningen för denna elev inte är anställd som lärare utan som resurspedagog. En person som saknar anställning som lärare kan inte bära ansvaret för sin undervisning, exempelvis att den utgår från aktuellt ämnes kursplan samt att bedömning och betygssättning genomförs. Alla de regler och bestämmelser som aktualiseras vid en anställning blir därmed inte tillämpliga. Den som är lärare enligt skollagens definition och som har rätt att bedriva undervisning är den som är anställd som lärare i verksamheten och som ingår i rektorns organisation.

Anställning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av dokumentstudier och intervju med rektorn framgår att det finns en lärare på skolan som är tillsvidareanställd men som saknar lärarlegitimation. Vidare framgår att läraren inte undervisar i ämnet modersmål. Rektorn uppger vid intervjun att läraren tillsvidareanställdes i kommunen innan rektorn började arbeta på skolan och att läraren flyttades över till Ljungsbro skola 7–9 när rektorn började arbeta där. Rektorn uppger att huvudmannen informerades om denna felaktighet i samband med att rektorn började sin tjänst på skolan.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i grundskolan utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i ämnet modersmål. (2 kap. 20 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar vid tillsynsbesöket att en lärare som saknar legitimation och inte undervisar i ämnet modersmål har tillsvidareanställts, vilket enligt skollagen inte är tillåtet.

Extra studietid**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av informationsinhämtningen inför Skolinspektionens tillsynsbesök framgår att skolan erbjuder extra studietid både under skoldagen och i anslutning till skoldagens slut på onsdagar klockan 14.40-15.40.

Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att eleverna i årskurs 7–9 erbjuds att delta i undervisning i form av extra studietid 60 minuter i veckan på onsdag eftermiddag. Utöver denna tid har vissa klasser ytterligare extra studietid om 30–70 minuter inlagda under skoldagen, men det gäller inte för samtliga klasser.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden. (10 kap. 5 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan brister i att erbjuda alla elever i årskurs 7–9 att delta i undervisning i form av extra studietid minst två timmar i veckan.

Av utredningen framgår att samtliga elever i årskurs 7–9 erbjuds extra studietid 60 minuter i veckan. Vissa klasser, men inte alla, får även ytterligare extra studietid under enstaka pass varje vecka. Utredningen

visar därför sammantaget att samtliga elever i årskurs 7–9 inte erbjuds minst två timmars extra studietid i veckan, vilket är en brist.

Att skolenheten inte erbjuder extra studietid till samtliga elever i den omfattning som skollagen kräver innebär att alla elever inte ges samma möjligheter att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas eller högre betygskriterier.

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av dokumentstudier och av intervjuer med heltidsmentorer, elevhälsan och rektorn framgår att det på skolan finns elever med upprepad eller längre frånvaro där orsaken till frånvaron inte har utretts. Vidare framgår att elever med en frånvaro som överstiger 15 procent under en månad bedöms ha en upprepad eller längre frånvaro och att det är obehövligt att utreda upprepad eller längre frånvaro om en elev exempelvis har ett sjukintyg.

Av utredningen framgår att det finns minst tre elever, vars frånvaro mellan november 2023 och november 2024 var mellan 23,2 procent och 93,9 procent, som av skolan bedöms ha upprepad eller längre frånvaro men där frånvaroutredningar inte är startade, trots att skolan inte har bedömt att det är obehövligt.

Av intervju med rektorn framgår att rektorn inte anmäler till huvudmannen när en frånvaroutredning inleds på grund av att Linköpings kommun inte har denna rutin. Rektorn uppger att skolan skriver elevernas frånvaroutredningar direkt i skolans digitala journalsystem men utan att signalera till huvudmannen att en frånvaroutredning har startats. Av intervju med rektorn framgår vidare att huvudmannen följer upp elevfrånvaro över 40 procent fyra gånger per läsår.

Av intervju med huvudmannens representanter framgår att huvudmannen följer upp elevers frånvaro över 40 procent fyra gånger per läsår och även vid huvudmannens resultatdialog och verksamhetsuppföljning med rektorn på skolan. Ansvarig för frånvaroarbetet i kommunen är kvalitetskoordinatorn och hen går igenom frånvaron för varje elev, inte bara elever med en frånvaro över 40 procent. Av intervjun med huvudmannens representanter framgår vidare att huvudmannen har tillgång till skolans digitala journalsystem men att de inte har som rutin att kontrollera vilka anmälningar som kommit in, och att de inte heller får något meddelande därifrån när rektorn har startat en frånvaroutredning.

Av kompletterande information från huvudmannen framgår att när rektor gör frånvaroutredning dokumenteras detta i ett digitalt system som huvudmannens kvalitetskoordinator har tillgång till. Hen följer upp

frånvaroutredningar regelbundet och signalerar till områdeschef. Kvartalsvis görs också en sammanställning av kvalitetskoordinator till respektive områdeschef. Områdeschefen följer upp vid behov samt på alla skolor i samband med resultatdialoger/verksamhetsuppföljningar en gång per termin.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att en elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. (7 kap. 17 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 7 kap. 17 §, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, ska rektorn se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. (7 kap. 19 a § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att arbetet med att upptäcka och agera tidigt för att motverka frånvaro hos elever är en av de mest grundläggande åtgärderna som skolan och samhället kan vidta. Detta för att fånga upp elever som riskerar att inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas och att elever går miste om den utbildning som de har rätt till. Vidare framgår att fokus vid utredningen bör vara på att kartlägga orsakerna till frånvaron och att kartläggningen utgör ett underlag för att sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster. Det anges också att det är av största vikt att resultatet av en utredning av upprepad eller längre frånvaro ska utmynna i sådana åtgärder som behövs för att komma till rätta med elevens frånvaro. Enligt regeringen bör frånvaron utredas oavsett om den är anmäld av vårdnadshavaren eller inte. Detta eftersom det inte är säkert att en sjukanmälan från vårdnadshavare alltid innebär att elevens frånvaro är oproblematisk. Det är vidare av vikt att huvudmannen får kännedom om omfattningen av upprepad eller längre frånvaro utifrån sitt ansvar. Det finns skäl för en rektor att snarast informera sin huvudman när en utredning om en elevs upprepade eller längre frånvaro har inletts för att huvudmannen ska kunna agera därefter. Detta moment är inte avsett att vara betungande. Det räcker med att till exempel skicka ett mejl till huvudmannen om att en utredning har inletts. Vidare förutsätts i förarbetena att frånvaroutredningen och arbetet med frånvaron dokumenteras. (prop. 2017/18:182, s. 56–62)

Av skollagen framgår vidare att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § andra stycket skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utreda elever med upprepad eller längre frånvaro. Tillsynen visar att alla elever med sådan frånvaro inte utreds. Avsaknaden av utredningar riskerar att leda till att effektiva åtgärder för att komma till rätta med elevens frånvaro inte sätts in i rätt tid, alternativt inte sätts in alls. Att tidigt upptäcka och ta en elevs frånvaro på allvar, ta reda på orsakerna bakom frånvaron och vidta åtgärder utifrån dessa orsaker är avgörande för att en elevs frånvaro inte ska eskalera och bli långvarig.

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i skolans arbete med att rektorn snarast ska se till att anmäla till huvudmannen när en frånvaroutredning har inletts. Detta ska ske oavsett omfattningen av frånvaroutredningen. Att rektorn inte alltid anmäler elevens frånvaro till huvudmannen medför att huvudmannen inte får full kännedom om elevernas frånvaro vilket leder till svårigheter för huvudmannen att fullfölja sina skyldigheter utifrån sitt ansvar.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan till rektorn

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att det på skolan finns flera elever som befaras inte komma att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas trots att stöd har getts i form av extra anpassningar. Av intervjuerna framgår att flera av dessa elever inte har anmälts till rektorn för att utredas om behov av särskilt stöd. Av intervjuerna framgår vidare att en elev kan anmälas för att utreda behov av särskilt stöd antingen muntligt eller skriftligt till rektor, specialpedagog eller speciallärare. Rektorn följer även upp elevernas måluppfyllelse regelbundet under hela läsåret genom att undervisande ämneslärare har ett särskilt dokument där de ska markera elever som riskerar att inte nå målen och vilka insatser som krävs för att eleverna ska nå målen.

Av intervju med lärarna framgår att det är tydligt för lärarna när och hur en anmälan till rektorn ska göras men att alla lärare på skolan inte gör anmälan till rektorn. Av intervju med rektorn framgår att det kan finnas

lärare som inte anmäler till rektorn och att orsaken till det kan vara att lärare kan ha svårt att be om hjälp och vill klara sig själva.

Beslut om åtgärdsprogram och beslut om anpassad studiegång

Av kompletterande telefonsamtal med rektorn den 22 januari 2025 framgår att det finns en elev på skolan som i dagsläget har beslut om enskild undervisning men saknar beslut om åtgärdsprogram.

Skolinspektionen har tagit del av tre elevers beslut om anpassad studiegång, vilka är beslutade av rektorn. I besluten framgår när respektive elev ska vara i skolan. I samtliga beslut om anpassad studiegång saknas information om avvikelser som gjorts, till exempel vilka ämnen som delvis har anpassats bort samt en individuell motivering till respektive avvikelse. Likaså saknas information om hur den anpassade studiegången utformats för att eleven så långt som möjligt ska ges förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Av intervju med rektorn framgår att ytterligare information om elevernas respektive anpassade studiegång finns i elevernas individuella scheman och att dessa scheman finns i ett digitalt system som även elevernas vårdnadshavare har tillgång till. Efter skolbesöket tog Skolinspektionen del av samtliga tre elevers individuella scheman. Av dessa scheman framgår vilka dagar och tider som respektive elev ska vara i skolan och vilka ämnen som eleverna då läser. Dock saknas individuella motiveringar till avvikelserna samt information om hur den anpassade studiegången utformats för att eleven så långt som möjligt ska ges förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program.

Rättslig reglering

Anmälan till rektorn

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. (3 kap. 7 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § andra stycket skollagen).

Beslut om åtgärdsprogram och beslut om anpassad studiegång

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får rektorns beslut innebära avvikelser från den timplan samt i de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med utbildningen i den aktuella skolformen. (3 kap. 12 § skollagen)

I ärenden, enligt skollagen, som avser myndighetsutövning mot någon enskild ska vissa bestämmelser i förvaltningslagen tillämpas, däribland bestämmelser om dokumentation och motivering av beslut samt om underrättelse om beslutets innehåll och hur ett överklagande går till. (29 kap. 10 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att elever som behöver särskilt stöd för att nå målen också ges sådant stöd är centralt och arbetet med särskilt stöd är en viktig fråga som berör stora delar av den pedagogiska verksamheten i skolan. Samtidigt kan ett beslut om särskilt stöd innebära inskränkningar och förändringar i den enskilda elevens utbildning. Regeringen anser därför att det måste ställas höga krav på rättssäkerhet. Detta innebär att de beslut om särskilt stöd och åtgärdsprogram som fattas ska vara riktiga i sak och beskriva adekvata åtgärder. En förutsättning för detta är att besluten grundar sig på ett väl underbyggt och korrekt underlag. (prop. 2013/14:160 s. 25 ff)

Av förarbetena till skollagen rörande anpassad studiegång framgår bland annat följande. Beslutet om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Elev och vårdnadshavare måste därför få

information om vad ett beslut om anpassad studiegång kan innebära för elevens möjligheter att studera vidare och deras synpunkter ska inhämtas och beaktas i bedömningen. (prop. 2009/10:165 s 293)

Av förarbeten till skollagen framgår även att anpassad studiegång i vissa situationer kan vara en nödvändig åtgärd för att exempelvis möjliggöra för en elev att koncentrera sig på ett mindre antal ämnen och få godkända betyg i dessa. Samtidigt som detta kan vara en nödvändig åtgärd kan det leda till att eleven inte blir behörig till gymnasieskolans nationella program. Paragrafens första stycke tillförs en ny mening där det anges att i grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolan. Tillägget understryker vikten av att det vid utformningen av den anpassade studiegången tas hänsyn till att eleven bör få behörighet till gymnasieskolans nationella program. Denna ambition kan återspeglas i exempelvis valet av vilka ämnen som eleven ska koncentrera sig på. (prop. 2016/17:143 s. 47)

Skolinspektionens bedömning

Anmälan till rektorn

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att anmäla en elevs behov av särskilt stöd till rektorn då extra anpassningar inte är tillräckliga, och det kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Tillsynen visar att det på skolenheten finns elever som kan vara i behov av särskilt stöd men som inte anmälts.

Beslut om åtgärdsprogram och beslut om anpassad studiegång

Skolinspektionen bedömer att skolan inte uppfyller författningarnas krav kring beslut om åtgärdsprogram. För en elev, som ges stöd i form av enskild undervisning, har rektorn inte fattat beslut om att utarbeta ett åtgärdsprogram.

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i skolans arbete med beslut om anpassad studiegång. De beslut om anpassad studiegång som Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte författningarnas krav. I besluten om anpassad studiegång saknas exempelvis information om vilka avvikelser som gjorts, till exempel vilka ämnen som delvis anpassats bort samt de individuella motiven bakom respektive avvikelse. Det framgår inte heller på vilket sätt den anpassade studiegången utformats för att eleven så långt som möjligt ska ges förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program.

Förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Tryggheten på skolan

Av informationsinhämtningen inför Skolinspektionens tillsynsbesök framgår att skolans senaste plan mot kränkande behandling upprättades 2024-08-09 av skolans rektor. I den framgår att skolan har upptäckt risker med bland annat att nedvärderande och kränkande ord används i hög grad på skolan, trakasserier förekommer utifrån etnicitet och religion samt att språkbruket innehåller starka åsikter och kraftuttryck som skämt. Av intervju med huvudmannens representanter framgår att de tar del av skolans aktuella plan mot kränkande behandling.

Av intervjuer med elever framgår att det varierar huruvida elever känner sig trygga eller inte på skolan. Elever som känner sig otrygga uppger att det främst beror på att det finns ett par elevgrupper som skapar otrygghet på skolan och att de platser som dessa grupper vistas i blir otrygga. Som exempel på otrygga platser anges den så kallade N-korridoren, ytan utanför matsalen och korridoren utanför bildsalen. Av intervjuerna framgår vidare att språkbruket i skolan är grovt och att det förekommer kränkande ord mellan elever men att många elever inte uppfattar det som kränkningar utan mer som en del av hur ungdomar pratar med varandra nu för tiden. Vissa elever uppger att det förekommer fysiskt våld i skolan varje vecka och andra elever uppger att det sker fysiskt våld i skolan men endast vid enstaka tillfällen under ett läsår. Av intervjuer med eleverna framgår att alla elever inte vågar förmedla vad de tycker i skolans trygghetsenkät med rädsla för att det ska bli värre om vissa elever på något sätt får reda på vad elever har svarat.

Av intervjuer med lärare, heltidsmentorer, elevhälsan och rektor framgår att det råder ett grovt språkbruk på skolan med exempelvis inslag av rasism och homofobi och att representanter från föreningslivet och kyrkan även har hört av sig till skolan om detta. Av intervjun med heltidsmentorerna framgår att de kan se att det finns en viss typ av tystnadskultur på skolan där elever inte vill skvallra på andra elever.

Av intervju med huvudmannens representanter framgår att de under vårterminen 2024 fick in klagomål från vårdnadshavare om bristande trygghet och att områdeschefen då hade kontakt med både rektor och vårdnadshavare. Oron gällde framför allt klimatet och tryggheten i dåvarande årskurs 7 (nuvarande årskurs 8). Under vårterminen 2024 framkom det även i medarbetarenkäten att personal tyckte att det var utmanande att arbeta på skolan. Huvudmannen tillsatte då ett extra ledningsstöd på 50 procent under tre månader i slutet av vårterminen. Det blev då enligt huvudmannen ett lugnare klimat på skolan en period men

sedan blev det mer oroligt igen under början av höstterminen 2024. Under höstterminen 2024 gjorde skolan därför en större utredning tillsammans med huvudmannens kvalitetskoordinator där det bland annat genomfördes intervjuer med vårdnadshavare, elever, rektor och elevhälsa. I utredningen såg huvudmannen att skolan exempelvis inte använde sig av åtgärdstrappans alla steg fullt ut. I utredningen framkom dessutom att elevernas grova språkbruk inte bara var ett skolproblem utan även ett problem utanför skolan, exempelvis hörde representanter från fotbollen och kyrkan av sig till skolan. Huvudmannen kunde se att språkbruket innehöll kränkningar med inslag av bland annat rasism och homofobi. Huvudmannen kunde även se att det är ett problem med en tystnadskultur på skolan, att det finns problem under ytan som inte eleverna vågar berätta om.

Av kompletterande information till Skolinspektionen (Utredning gällande klagomål mot Ljungsbroskolan i Linköpings kommun) framgår att i början av oktober 2024 mottog Linköpings kommun ett klagomål från vårdnadshavare kring skolans arbete med bland annat tryggheten i nuvarande årskurs 8. Klagomålet utreddes på uppdrag av verksamhetsområdeschef för grundskolan och bestod av en genomgång av aktuell dokumentation och samtal med berörd personal vid tidpunkten för anmälan. I kartläggningen framkom en till största del samstämmig bild av en elevgrupp som har haft stora utmaningar gällande bland annat tryggheten sedan starten i årskurs 7. Trots försök till värdegrundsarbete och insatser beskrivs problemet kvarstå och framför allt en grupp elever beskrivs kränka, diskriminera och trakassera elever och personal på skolan. Vidare framgår av kartläggningen att de åtgärder som vidtagits tidigare har haft väldigt liten effekt. Tryggheten beskrivs fortsatt som ytterst bekymmersam och problematisk. I sammanfattningen av utredningen framgår att huvudmannens bedömning är att det finns stora och allvarliga brister i skolans arbete gällande bland annat tryggheten på skolan. Rektor behöver enligt utredningen snarast vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att skolans arbete gällande förebyggande men framför allt åtgärdande arbete följer författningarnas krav. Enligt underlaget kommer huvudmannen följa arbetet gällande bristerna som framkommit i utredningen.

Anmäla kränkande behandling

Av informationsinhämtningen inför Skolinspektionens tillsynsbesök framgår att det gjorts 96 kränkningsanmälningar de senaste tolv månaderna.

Av intervjuer med elever framgår att lärare alltid reagerar när de hör eller ser kränkande behandling men att de inte alltid stannar upp och reder ut händelserna fullt ut. Eleverna uppger att lärare som går förbi i korridoren

reagerar och säger till eleverna men sen fortsätter att gå till sin lektion utan att reda ut vad som faktiskt har hänt eller orsaken bakom kränkningen.

Av intervjuer med lärare och heltidsmentorer framgår att kränkningar inte alltid anmäls till rektorn trots att skolan har tydliga rutiner för hur kränkningar ska anmälas. Orsaker till att lärare inte anmäler alla kränkningar är bland annat att det tar väldigt mycket tid för lärarna att anmäla alla kränkningar utifrån att det sker så ofta, framför allt de verbala kränkningarna. Vidare framgår att kränkingsanmälningar inte heller görs om eleverna inte vill det och eleverna säger ofta att det som händer är på skoj. Enligt lärarna är personalresurserna begränsade vilket innebär att det inte alltid finns personal närvarande på alla platser på skolan för att förhindra kränkningar. Av intervju med rektorn framgår att all personal inte anmäler verbala kränkningar utan det beror på i vilken grupp av elever som det grova språkbruket används. Enligt rektorn är sannolikt också tidsaspekten en faktor som kan avgöra om en personal anmäler en kränkning eller inte.

I sammanfattningen av huvudmannens utredning gällande klagomål mot Ljungsbroskolan i Linköpings kommun från oktober 2024 framgår att huvudmannen bland annat finner brister i skolans arbete med att alla som arbetar i skolan motverkar kränkande behandling av elever genom att agera då en elev utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen bedömer att de åtgärder som behövs är att rektor behöver säkerställa att all personal känner till och använder skolans rutin för anmälan av kränkande behandling. Rektor behöver följa upp och säkerställa att alla befarade kränkningar anmäls och utreds, samt att åtgärder sätts in och följs upp för att säkerställa att kränkningarna upphör och förhindras i framtiden.

Skolans förebyggande arbete för att skapa trygghet

Av samtliga intervjuer framgår att skolan kartlägger och följer upp elevernas trygghet genom bland annat trygghetsenkäter.

Av intervjuer med lärare och heltidsmentorer framgår att det har genomförts flera åtgärder för att öka tryggheten på skolan. Ordningsreglerna har reviderats så att skolan exempelvis numera är mobilfri, detta för att bland annat minska kränkningar på sociala medier. Skolan har rastvärdar och heltidsmentorer, som rör sig i korridorerna och i uppehållsrummet där eleverna ges möjlighet till olika aktiviteter. Biblioteket har uppdaterats med sällskapsspel och flera sittplatser. En åtgärd som satts in för att öka elevernas närvaro på lektioner, och därmed minska otryggheten i korridorerna, är att lärare arbetar utifrån gemensamma strategier. Exempelvis arbetar lärare med att genomföra kortare sekvenser i undervisningen gällande olika moment för att eleverna ska orka fokusera på skolarbetet under hela lektionen. Det har även

genomförts sju föräldramöten i årskurs 8 och skolan planerar för ytterligare ett föräldramöte inom kort.

Av intervju med elevhälsan framgår att det är skolans heltidsmentor, kuratorn, psykolog och trygghetsteam som gör insatser kopplade till tryggheten på skolan. Elevhälsan uppger exempelvis att skolans kurator har haft värdegrundsarbete ute i klasserna, utifrån bland annat ett genusperspektiv, för att arbeta mot det grova språkbruket. Förra året skedde detta värdegrundsarbete exempelvis i årskurs 9 och under höstterminen 2024 hade kuratorn även enskilda samtal med elever i årskurs 9. Skolans psykolog har även ett pågående arbete i nuvarande årskurs 8 där de bland annat arbetar med att stärka ledarskapet i klassrummet och arbeta med positiv förstärkning. Elevhälsan uppger att skolpsykologen har berättat att arbetet med eleverna är långsiktigt och att det är svårt att se effekter på kort sikt.

Av intervju med rektorn framgår att det har genomförts flera insatser för att öka tryggheten på skolan. Exempelvis har möbler som tidigare fanns under en trappa flyttats till entrén, där vuxna har bättre överblick över situationen. Lärarnas arbetsrum är utspridda på skolan för att försöka täcka in så stora ytor som möjligt. Lärarna är i så stor utsträckning som möjligt rastvärdar och matvakter samtidigt som eleverna i årskurs 8 har rast eller lunch. I årskurs 8 har det genomförts många föräldramöten och inom kort ska det genomföras ytterligare ett föräldramöte, där polis och socialtjänst är inbjudna för att diskutera och samverka med skolan och elevernas vårdnadshavare, uppger rektorn. Då det har framkommit att det är extra oroligt i årskurs 8 har det även genomförts separata kartläggningar för alla lektioner i årskurs 8. Skolpsykologen har dessutom arbetat med att alla eleverna fick bedöma sina lektioner i skolan för att på sätt så kartlägga var det är otryggt och vad det kan bero på. I två av klasserna gjordes sedan ytterligare undersökningar för att säkerställa att skolan inte missar någon aspekt i trygghetsarbetet. Alla undervisande lärare i årskurs 8 har kallats på skolmöte, där framgångsfaktorer och utmaningar diskuterades. En specifik kompetensutvecklingsinsats som genomförts under vårterminen 2025 var en utbildningsinsats kring specialpedagogiskt lärande och positivt beteendestöd. Vidare har det genomförts kollegialt lärande i arbetslag 8 kring framgångsrika strategier, vilket nu kommer att genomföras med alla arbetslag på skolan. Utvärderingen av detta kollegiala lärande har bland annat visat att matematiklektionerna i årskurs 8 har blivit mer lugna och trygga.

I sammanfattningen av huvudmannens utredning gällande klagomål mot Ljungsbroskolan i Linköpings kommun från oktober 2024 framgår att huvudmannen bland annat finner brister i skolans förebyggande arbete för att skapa trygghet. Huvudmannen bedömer att de åtgärder som behövs är att följa upp de insatser som gjorts kopplade till värdegrundsarbete och

utifrån vad uppföljningen visar vidta ytterligare insatser och åtgärder. Detta arbete behöver genomsyras av nolltolerans för kränkningar, diskriminering och trakasserier. Skolan behöver ha en handlingsplan för elever som uttrycker rasistiska, homofobiska och nazistiska åsikter gällande hur likabehandlings- och trygghetsarbetet ska bedrivas. Skolan behöver göra en samlad och kraftfull insats för att komma tillrätta med otryggheten i korridorerna. Detta behöver göras skyndsamt. Skolan behöver vidare genomföra kartläggning av otrygga platser och miljöer på skolan, samt i vilka sammanhang och när på dagen elever upplever otrygghet. Utifrån vad uppföljningen visar behöver insatser, enligt huvudmannen, göras för att säkerställa en trygg miljö för alla elever.

Av intervju med huvudmannens representanter framgår att åtgärder som sattes in för eleverna i årskurs 8, utifrån vad utredningen visade, var att det i höstas genomfördes ett gemensamt möte på skolan, med personal från skolan, polisen, socialtjänsten och representanter från föreningslivet, där de satte upp en plan för hur de kan arbeta och stödja eleverna från olika håll. Av intervjun framgår vidare att skolans kurator har haft värdegrundsarbete i årskurs 8 under höstterminen.

På frågan om vilket specifikt stöd skolans rektor har fått från huvudmannen i det här arbetet uppger huvudmannens representanter att de gemensamt har tittat igenom vilka brister de såg i höstens utredning och diskuterat vilka brister som rektor behöver arbeta med. Exempelvis behövde rektorn arbeta mer effektivt med åtgärdstrappans alla steg och huvudmannen gav stöd i hur rektorn kan agera i enskilda elevärenden. I höstens utredning såg huvudmannen även att de behövde initiera samverkan med andra aktörer i samhället, exempelvis polisen. Kommunens kvalitetskoordinator är specialpedagog och kan även stötta skolans nuvarande specialpedagog i verksamhetens dagliga arbete.

På frågan vilka effekter insatserna har gett svarar huvudmannens representanter att tryggheten på skolan är bättre men att den fortfarande inte är bra. Tryggheten är bättre för att skolan använder åtgärdstrappan fullt och att skolan har samverkat med externa aktörer så som polisen, uppger huvudmannens representanter. Huvudmannens representanter uppger vidare att de har följt upp insatserna genom att exempelvis intervjua utvecklingsgruppen samt genom samtal med rektorn. Mentorerna har även stämt av tryggheten med sina respektive klasser. Skolan har genomfört en enkät där det dock framkom att vissa elever fortfarande känner en otrygghet i skolan. Vidare framgick att det fanns elever som inte hade vågat använda enkätens fritextfält med rädsla för att deras svar skulle bli allmänna och situationen värre. Huvudmannens representanter uppger att skolan måste hitta andra sätt för eleverna där de vågar uttrycka sig och att ett sådant sätt kan vara att mentorerna behöver jobba i enskilda samtal med aktuella elever.

I intervjuer med såväl lärare som heltidsmentorer, elevhälsan och rektorn framkommer att de anser att skolan inte har de förutsättningar som behövs för att kunna bedriva ett förebyggande trygghetsarbete. Av intervjuer med lärare och heltidsmentorer framgår att det saknas tillräckliga resurser och kompetensutveckling kopplat till arbetet med tryggheten. Enligt lärarna räcker nuvarande resurser inte till utifrån otryggheten på skolan då neddragningar skett för de elever som har störst behov av insatser. Vidare uppger lärarna att orsaken till att alla lärare inte anmäler alla kränkningar är bland annat att det tar väldigt mycket tid för lärarna att anmäla alla kränkningar eftersom de är så vanligt förekommande. Enligt lärarna är också personalresurserna begränsade vilket innebär att det inte alltid finns personal närvarande för att förhindra kränkningar.

Av intervju med elevhälsan framgår att de har förstått att vissa lärare känner att de saknar information kring vad de som enskilda lärare får göra i vissa situationer och vilka åtgärder de får vidta för att skapa trygghet.

Av intervju med rektorn framgår att rektorn inte upplever att hen har fått de resurser från huvudmannen som behövs för att tillförsäkra eleverna en studiemiljö som präglas av trygghet. Rektorn uppger att huvudmannen förmedlar att rektorn ansvarar för verksamheten och att rektorn har de resurser som finns i sin organisation och får klara verksamheten utifrån det. Vidare uppger rektorn att det sannolikt är tidsaspekten som avgör om personalen anmäler en kränkning eller inte, eftersom det tar tid att skriva en kränkningsanmälan. I kompletterande telefonsamtal med rektorn den 27 januari 2025 framkommer att rektorn anser att det finns ett behov av att rekrytera ytterligare en person för att på bästa sätt ha ett förebyggande arbete för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling. Den personen ska arbeta i skolans korridorer för att skapa relationer till eleverna under hela skoldagen där syftet är att minska otryggheten för eleverna, och om kränkningar ändå sker så finns det en vuxen närvarande som kan agera och anmäla kränkningen. Vidare framgår att rektorn har haft dialog om behovet med sin chef.

Representanter för huvudmannen uppger i intervju att det inte finns några sparade resurser på huvudmannanivå för Ljungsbro skola, och att rektorn måste nyttja sina befintliga resurser klokt. Vidare framgår av intervjun att huvudmannen inte har initierat några nya insatser mot bakgrund av att otryggheten kvarstår för många elever trots tidigare åtgärder på skolan.

Av kompletterande information från huvudmannen framgår att områdeschefen har tilldelat rektor ytterligare en förstelärare från 1 januari 2025, med uppdrag att utveckla det förebyggande arbetet för att skapa trygghet och studiero.

Rättslig reglering*Anmäla kränkande behandling*

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. (2 kap. 34§ skollagen)

Av skollagen framgår vidare att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens kapitel om åtgärder mot kränkande behandling, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget. (6 kap. 5 § skollagen)

Av skollagen framgår att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Av läroplanen för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet (Lgr22) framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (2.8 Rektorns ansvar) Det framgår vidare att alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer och grupper. (2.1 Normer och värden).

Skolans förebyggande arbete för att skapa trygghet

Av skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. (2 kap. 8 § skollagen)

Av skollagen framgår att kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. (2 kap. 8 b § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån

analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. (4 kap. 3§ skollagen)

Av skollagen framgår bland annat att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. (1 kap. 5 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att ett arbete för trygghet är närmare sammankopplat med hur skolan ser till att förebygga och motverka kränkningar och att det finns ett främjande arbete med normer och värden. Det är viktigt att arbetet med detta sker på ett skolövergripande sätt och att skolans personal har ett gemensamt förhållningssätt. Som framgår av avsnitt 4 i propositionen är det också viktigt att arbetet med detta inte bedrivs avskilt från undervisningen och utan tillräcklig koppling till elevers vardag. Det gäller således att se till att elever är trygga både i undervisningen och under övriga delar av skoldagen. (prop. 2021/22:160 s. 41)

Det framgår vidare att på motsvarande sätt innebär ett förebyggande arbete för trygghet att skolan identifierar och undanröjer hinder i syfte att se till att eleverna är trygga under hela sin skoldag och därigenom har goda möjligheter till utveckling och lärande. Betydelsefulla delar i det förebyggande arbetet är hur skolan arbetar med normer och värden, inklusive jämställdhet, bl.a. genom att främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas (prop. 2021/22:160 s. 46).

Av förarbetena till skollagen framgår vidare att det förebyggande arbetet behöver inriktas mot bland annat sådana problem, till exempel genom att synliggöra bakomliggande normer och förhållningssätt och konsekvent markera mot beteenden som inte är acceptabla. Det är viktigt att all personal har ett gemensamt förhållningssätt som ger eleverna förutsägbarhet i deras vardag samt att eleverna kan lita på att alla vuxna i skolan agerar vid olika former av kränkningar. (prop. 2021/22:160 s. 47)

Av förarbetena framgår vidare att huvudmannens ansvar innefattar att skapa förutsättningar för rektorn att tillförsäkra alla elever en utbildning som präglas av trygghet och en undervisning som präglas av studiero. Faktorer som kan påverka dessa förutsättningar är bl.a. huvudmannens fördelning av resurser och satsningar på kompetensutveckling. (prop. 2021/22:160 s. 48)

Av läroplanen för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet (Lgr22) framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (2.8 Rektorns ansvar) Det framgår vidare att alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer och grupper. (2.1 Normer och värden). Det framgår även att skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan. Att läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling. (2.2 Kunskaper)

Skolinspektionens bedömning

Förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans förebyggande och åtgärdande arbete med att skapa trygghet och motverka kränkande behandling. Utredningen visar att huvudmannen och rektorn är medvetna om problemen med otryggheten och kränkningarna och att åtgärder har vidtagits, men att otryggheten för många elever kvarstår.

Utredningen visar att lärare och annan personal inte alltid anmäler kränkningar till rektorn. Exempelvis framgår att muntliga kränkningar inte alltid anmäls till rektorn främst på grund av tidsbrist hos personalen. Skolinspektionen vill betona, i likhet med förarbetena ovan, att en förutsättning för att förändra situationen på skolan är att all personal har ett gemensamt förhållningsätt som ger eleverna förutsägbarhet i deras vardag. Eleverna ska kunna lita på att alla vuxna i skolan anmäler alla former av kränkningar så att alla former av kränkningar utreds och åtgärdas. Bristande trygghet påverkar även studieron och elevernas möjligheter att fokusera på arbetsuppgifterna under lektionerna. Ett förebyggande arbete för trygghet ökar därför också elevernas möjligheter att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Utredningen visar vidare att skolan och huvudmannen inte har samma uppfattning om huruvida huvudmannen har sett till att skolan har de förutsättningar som behövs för att kunna bedriva ett förebyggande trygghetsarbete. Rektorns, lärarnas och övrig personals uppfattning är att de saknar förutsättningar att bedriva ett sådant arbete, medan

huvudmannens uppfattning är att så inte är fallet. Huvudmannen behöver därför följa upp och analysera om rektorn har de förutsättningar som behövs för att tillförsäkra eleverna en utbildning som präglas av trygghet.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Linköpings kommun verksamhet vid Ljungsbro skola 7–9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att undervisningen bedrivs under ledning av lärare, anställning av lärare, extra studietid, frånvaro, särskilt stöd samt förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Linköpings kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av informationsinhämtningen inför Skolinspektionens tillsynsbesök framgår att det på skolan finns obehöriga lärare i några ämnen och att det beror på att det vid rekrytering till dessa tjänster saknades sökande med legitimation. Av dokumentstudier framgår att rektorn har annonserat ut tjänster löpande för att kunna rekrytera behöriga och legitimerade lärare. Av intervjuer med lärare, rektorn och huvudmannen framgår att skolan ger lärare möjlighet att vidareutbilda sig för att erhålla legitimation och behörighet.

Rättslig reglering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare, bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska

1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och

2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. (2 kap. 18 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Linköpings kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller att eleverna ska ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Upprätta individuella studieplaner för nyanlända elever som tagits emot på högstadiet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av informationsinhämtningen inför Skolinspektionens tillsynsbesök framgår att skolan har fyra nyanlända elever men att ingen av dessa elever har en individuell studieplan.

I kompletterande telefonsamtal med rektorn den 27 januari 2025 framgår att tre av dessa elever inte längre går kvar på skolan och att den fjärde eleven inte togs emot som nyanländ på högstadiet.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att för en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan eller specialskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska en individuell studieplan upprättas senast inom två månader från mottagandet.

Studieplanen ska vara långsiktig och beskriva hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Den ska innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder.

Studieplanen ska revideras löpande utifrån de bedömningar som görs av elevens ämneskunskaper. *Lag (2018:1303)*. (3 kap. 12g§ skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Hans-Göran Arvidsson

Beslutsfattare
Signerat av: Hans-Göran Arvidsson

X Christina Thorsélius

Föredragande
Signerat av: Christina Thorsélius